

F R A N K U Š A N
LJEKOVITO I DRUGO
KORISNO BILJE

Z A G R E B . 1 9 5 6

2878

L J E K O V I T O I DRUGO KORISNO BILJE

Dr. FRAN KUŠAN

PROFESOR BOTANIKE

NA FARMACEUTSKOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

POLJOPRIVREDNI NAKLADNI ZAVOD
ZAGREB 1956.

S A D R Ž A J

Predgovor	7
Uvod	9
O p e ī d i o	
Koji se biljni dijelovi iskorišćuju i kako su oni gradeni	17
Važnije biljne tvari	24
Svrstavanje biljaka u sistem	29
Rasprostranjenost korisnog bilja	37
P o s e b n i d i o	
Schizophyta, biljke cijepalice	41
Schizomycetes, bakterije	41
Virales, virusi	44
Schizophyceae, modrozelene alge	45
Monadophyta, bičaši	47
Myxophyta, gljive sluznjače	49
Conjugatophyta, alge jarmašice	50
Chlorophyta, zelene alge	51
Bacillariophyta, alge kremenjašice	53
Phaeophyta, smeđe alge	55
Rhodophyta, crvene alge	59
Fungi, gljive	62
Phycomycetes, gljive algašice	63
Ascomycetes, gljive mješinarke	67
Basidiomycetes, gljive stapčare	73
Fungi imperfecti	84
Lichenes, lišaji	84
Cormophyta, stablašice	89
Bryophyta, mahovi	90
Musci, pravi mahovi	91
Hepaticae, jetrenjače	92

Pteridophyta, papratnjače	92
Lycopodiinae	94
Articulatae	96
Filicinae	98
Anthophyta, cvjetnjače	104
Gymnospermae, golosjemenjače	104
Cycadinae	106
Ginkgoinae	107
Coniferae	107
Gnetinae	125
Angiospermae, kritosjemenjače	126
Dicotyledones, dvosupnice	131
Monocotyledones, jednosupnice	545
Tumač nekih medicinskih izraza	603
Literatura	605
Kazalo	613

PREDGOVOR

U svom prvom prikazu korisnih biljaka, koji je objavljen u knjizi »Ljekovito bilje« (1938), nisam se ograničio samo na ljekovito i otrovno bilje: tada sam već uzeo u obzir i mnoge druge domaće i strane biljke, koje su u bilo kojem pogledu korisne. Zbog toga su se već i tom knjigom mogli služiti i oni, koji su željeli saznati nešto više i o drugim korisnim biljkama, a ne samo o ljekovitim i otrovnim. U prikazu velikog broja ljekovitih, otrovnih i inače važnih biljaka mogli su naći potrebne podatke ne samo farmaceuti, liječnici i veterinari nego i agronomi, šumari, tehničari i dr.

Da još više izadem u susret takvim čitaocima moje knjige, odlučio sam da pri sastavljanju drugog izdanja još više proširim krug korisnih biljaka te da u prikaz uvrstim i druge do sada kod nas manje poznate korisne biljke. Smatrao sam da je to tim potrebnije, što je važnost mnogih korisnih biljaka osjetljivo porasla u godinama rata kao i u ovom tako složenom poslijeratnom vremenu. Nadam se, da će se tako prošireniem sadržajem moći još bolje koristiti oni naši stručnjaci, kojima je u njihovu radu često potrebno poznavanje izvora važnijih biljnih sirovina.

Budući da sam i ovim djelom htio poslužiti prvenstveno studentima i to napose onima, kojima je botanika glavni ili pomoćni predmet, učinio sam i ovajput sve, kako bi ta knjiga i dalje zadržala karakter botaničkog udžbenika. Zbog toga je prirodni biljni sistem ostao i dalje u razvrstavanju gradiva osnovom čitavog prikaza navedenih biljaka. Što više, pojedini su dijelovi iz opće biljne sistematike i prošireni. To je učinjeno s namjerom da se naglasi primarnost samih biljaka, koje služe kao izvori ove ili one sirovine ili prerađevine. Zato je i potrebno pobliže poznavanje takvih biljaka. Poznavanje izvorne biljke kao i poznavanje njezine sistematske pripadnosti bit će od koristi i onima, koji se zanimaju samo za neku biljnu sirovину ili prerađevinu. Pogotovo će to koristiti onima, koji se žele upoznati sa čitavim biljnim skupinama te sa njihovim morfološkim i genetskim karakteristikama. Prikazati sistematska, ustvari genetska obilježja neke korisne biljke potrebno je naročito zbog toga, što se redovito i više sistematske jedinice, kao što su na pr. porodice, odlikuju naročitim zajedničkim